

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Aan het college van Gedeputeerde Staten Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Scherpenzeel, 8 juni 2021

Postbus 100
3925 ZJ
Scherpenzeel
(033) 277 23 24

Buitenplaats
Stationsweg 389a

www.scherpenzeel.nl

IBAN Rekeningnummer
NL62BNGH0285007548

Uw brief d.d. : -
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : 13774/21835
Behandeld door : W.M. van de Werken
Bijlage(n) : 3

Onderwerp : Afronding 32 puntendossier

Geacht college,

Op 10 maart jl. (kenmerk: 13774/16490) hebben we u een brief gezonden over een 32-tal volgens ons feitelijke onjuistheden die naar voren zijn gebracht tijdens een tweetal webinars over het herindelingsontwerp. Op 18 mei 2021 ontvingen wij daarover uw reactie (zaaknummer 2021-00982).

Naar aanleiding van de discussie over deze onderwerpen zijn verschillende gesprekken op bestuurlijk niveau gevoerd, waarbij is ingegaan op de inhoud van die punten (zie bijgaande samenvatting daarvan) en vooral over het effect van de beeldvorming die in (en over) Scherpenzeel is ontstaan naar aanleiding van de gedane uitspraken. Daarbij is gezamenlijk geconstateerd dat de terminologie 'liegen en bedriegen' ongelukkig is en geen juiste impressie geeft van de feitelijke uitspraken die onzerzijds zijn gedaan.

Op 19 mei 2021 hebben de portefeuillehouder van Ekeren en burgemeester Klein een afrondend gesprek gehad met gedeputeerd Markink en commissaris de heer Berends. De gezamenlijke conclusie was dat er soms verschillende interpretaties van feiten en cijfers mogelijk zijn, maar dat feiten altijd de basis moeten vormen voor een gesprek. Expliciet is gesproken over de thema's 'woningbouw en financiële doorvertaling daarvan door Scherpenzeel' en 'rolneming in de regio'. De uitwerking daarvan (eveneens bijgevoegd) is (ambtelijk) besproken en vanuit de provincie onderschreven.

Wij hechten er waarde aan via deze brief te onderstrepen dat onze bestuurscultuur gericht is op openheid en transparantie. Onze inwoners informeren wij op basis van feiten en cijfers en niet op basis van meningen en standpunten. Uw vertegenwoordigers hebben in het gesprek bevestigd dat zij deze wijze van opereren door Scherpenzeel herkennen.

Wij betreuren het dat deze constatering niet heeft geleid tot de gevraagde bestuurlijke actie ten aanzien van de publieke beeldvorming.

Naar onze mening wordt daarmee geen recht gedaan aan de feitelijke situatie in Scherpenzeel.

Ons kenmerk : 13774/21835
Onderwerp : afronding 32-puntendossier

-2-

Omwille van een gezamenlijke feitenbasis hechten wij er evenwel waarde aan het dossier op genoemde punten formeel te completeren en sturen u daarom bijgaande documentatie toe.

Uiteraard blijven wij graag met u in gesprek over de opgaven waar Scherpenzeel voor staat.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Scherpenzeel,

W.M. van de Werken
secretaris

E. Klein
burgemeester

32 punten brief en reacties daarop

Nr	Bewering	Motivatie S'zeel dd 10 maart	Reactie GS dd 17 mei	Reactie S'zeel, in afwachting van HA
1	Scherpenzeel kan moeilijk beleid maken voor alles wat op ze af komt en moeilijk voorzieningen in stand houden	<i>Evidente bestuurskrach- tproblematiek nooit onderbouwd, BMC rapport mocht niet worden besproken / geagendeerd in het Open Overleg, uitgangspunt voor het Open Overleg was rapport SvdL zie mail gedeputeerde Markink dd 25 sept '20</i>	Deze uitspraak is terug te voeren op de bevindingen van Berenschot (2018), Seinstra van de Laar (2019) en wordt onderbouwd in het Afwegingsdocument uit de open overlegfase (Bijlage D4 herindelingsontwerp). In het afwegingsdocument gaan wij ook in op een door Scherpenzeel genoemde BMC-rapport.	Het BMC-rapport van september 2020 laat zien dat de situatie zoals geschetst in het SvdL rapport inmiddels is achterhaald. Door in maart 2021 een achterhaald beeld te presenteren aan PS is sprake van onjuiste beeldvorming.
2	We hebben Scherpenzeel gevraagd naar verschillende buurgemeenten te kijken en ook te kijken naar bestuurlijke fusie of ambtelijke fusie	<i>CdK heeft in juli '19 – in strijd met het raadsbesluit van juni '19 – de te onderzoeken varianten ingeperkt van 4 naar 2, enkel bestuurlijke fusie, en enkel met Barneveld</i>	In de rapportage van Seinstra van de Laar (2019), door de gemeente Scherpenzeel geëntameerd, worden verschillende varianten afgewogen en wordt fusie met Barneveld als enige realistische optie voorgesteld. Op basis hiervan heeft de commissaris van de Koning in juli 2019 ook afgesproken met de gemeenteraad dat de raad serieus naar deze optie kijkt. In de open overlegfase (2020) bent u uitgenodigd mee te denken over meerdere bestuurlijke varianten en heeft u ook de gelegenheid gekregen zelf varianten in te brengen.	Ons verzoek om in de Open Overlegfase ook Ede en Veenendaal te betrekken is niet gehonoreerd. Daarop hebben wij, op verzoek van Barneveld, commitment aan Barneveld uitgesproken. Een verzoek onzerzijds om de verschillende vormen van duurzame samenwerking (binnen variant 2) te onderzoeken is niet gehonoreerd.
3	Scherpenzeel wilde eerst wel bestuurlijke fusie of samenwerking onderzoeken, maar heeft dat toch niet gedaan	<i>Ambtelijke samenwerking is integraal onderdeel zelfstandige koers; bestuurlijke fusie is onderzocht in Stuurgroepproces en in Spiegel mei 2020 – maar GS heeft onze analyses nooit willen bespreken / agenderen / onderzoeken</i>	In juli 2019 is afgesproken dat bestuurlijke fusie met Barneveld serieus zou worden onderzocht. In november 2019 hebben wij u al laten weten dat dit onderzoek niet evenwichtig werd uitgevoerd, onder meer doordat gegevens en wijzigingsvoorstellen vanuit Barneveld op de onderliggende informatie niet werden toegelaten in het proces. Ook in het door u begin 2020 bij de Kadernota toegezegde onderzoek naar mogelijke fusie met Barneveld ontbrak evenwicht en gelijkwaardigheid in de benadering van de varianten, hetgeen u ook heeft erkend.	Uiteraard onderschrijven wij dat zelfstandigheid gedetailleerder is uitgewerkt dan herindeling. Dat wil echter niet zeggen dat de analyse van herindeling onvoldoende of onevenwichtig is. Ons college herkent zich dan ook niet in de eenzijdige kwalificatie die door GS wordt gegeven.

4	Er is weinig draagvlak in Scherpenzeel omdat er weinig inzicht is in wat dit betekent	<i>Een waarde-oordeel over het inzicht / de mening / de waarde van het draagvlak in Scherpenzeel?</i>	Wij hebben eerder aangegeven dat de in Scherpenzeel in eind 2019 en in mei 2020 uitgevoerde lokale peilingen gebaseerd waren op ongelijksoortige en eenzijdige informatie over de voor- en nadelen van zelfstandigheid en herindeling waarbij de enige keuze voor of tegen herindeling was.	Bij de peiling in mei 2020 zijn Barneveld en GS gevraagd informatie aan te leveren tbv de publieksbrochure. Daarvan is geen gebruik gemaakt. Bij de peiling in maart jl. hebben GS en Barneveld wel meegewerkt. Wij zijn dan ook benieuwd naar de mening van GS over de betekenis van deze peiling.
5	Scherpenzeel houdt een hoge mate van zelfbeschikking, ze mogen zelf beslissen over allerlei dingen	<i>Niet feitelijk onderbouwd: daar gaat de provincie niet over, is aan nieuwe gemeenteraad</i>	Wij schetsen in het herindelingsontwerp een gewenst beeld voor de nieuwe gemeente, dat is gebaseerd op reële inzichten in hedendaags kernenbeleid, zoals o.a. blijkt uit de case studies die in het Brondocument zijn opgenomen (Bijlage D4 bij Herindelingsontwerp). Dit wensbeeld staat overigens niet ver af van het huidige beleid ten aanzien van dorpen en kernen in de gemeente Barneveld. In de webinars is ook duidelijk aangegeven dat de (nieuwe) gemeente hier uiteindelijk over gaat.	Wij hebben Barneveld gevraagd om deze zelfbeschikking (mandaat en budget) formeel te borgen, bijvoorbeeld dmv een bestuurscommissiemodel. Op basis van uitspraken van de Barneveldse gemeenteraad zien wij geen enkele bereidheid hieraan mee te werken.
6	De Scherpenzeelers moeten weten: hoe kunnen we de voorzieningen houden die we graag willen?	<i>Daarover geeft het Herindelingsontwerp (nog) geen garanties, in onze zelfstandige koers verder uitgewerkt</i>	Onze inzet in het herindelingsontwerp is dat reeds voor de beoogde fusiedatum afspraken worden gemaakt over de toekomst van voorzieningen en dienstverlening in het dorp Scherpenzeel. De provincie heeft een bevorderende rol in dat overleg, maar kan daar geen garanties voor geven. Garanties hierover zijn overigens in geen enkel scenario te geven.	In ons financieel meerjarenperspectief zijn hiervoor garanties opgenomen in het geval van zelfstandigheid. Bij herindeling ontbreken deze garanties vooralsnog.
7	We hebben veel vertrouwen in 3+ variant	<i>Op basis waarvan? Barneveld heeft laten weten dat de toevoeging van het kernenbeleid voor hen een verrassing was</i>	Deze variant sluit - blijkens de gevoerde gesprekken en uitgevoerde raadpleging (zie participatieverslag uit de open overlegfase - bijlage D5 bij herindelingsontwerp) aan bij de wensen en belangen van inwoners van zowel Barneveld als Scherpenzeel, en is juridisch en praktisch uitvoerbaar. Barneveld heeft in het bestuurlijk overleg aangegeven open te staan voor verdere inrichting en vernieuwing van het bestaande kernenbeleid en bereidt daar nu een bestuursopdracht op voor.	Zie antwoord 5. Punt ongewijzigd.

8	We hebben naar samenwerking met andere gemeenten gekeken, we hebben naar alle gemeenten gekeken in de regio, we hebben ons breed georiënteerd, maar Barneveld is de meest voor de hand liggende partner, Barneveld stond er het meest voor open	<i>Ook Ede en Veenendaal hebben aangegeven graag een duurzaam partnerschap aan te willen gaan; in het Open Overleg is alleen naar samenwerking met Barneveld gekeken.</i>	Deze opvatting van ons college is gebaseerd op de resultaten van de verkenning die in het voorjaar van 2020 is uitgevoerd bij alle regiogemeenten, de Regio Food Valley en de Provincie Utrecht (Bijlage E4 bij herindelingsontwerp). De resultaten van deze verkenning zijn bevestigd in de bestuurlijke consultatie die wij bij deze partijen hebben uitgevoerd in de fase van het open overleg (Bijlage D4 bij herindelingsontwerp) en in de bestuurlijke overleggen met u en Barneveld (Bijlage D3 bij herindelingsontwerp).	Zie antwoord 2. Punt ongewijzigd.
9	Scherpenzeel koos voor variant 1	<i>Samenwerking o.b.v wisselende arrangementen is juist wat we niet willen, ook geen onderdeel van onze zelfstandige koers, hebben voorkeur uitgesproken voor 1+ of 2- (zonder stip op horizon))</i>	U koos in de Kadernota (juli 2020) voor variant 1. Dit is voor ons aanleiding geweest om het open overleg te starten; wij hebben dit gemotiveerd bij ons besluit op 14 juli 2020. In het bestuurlijk overleg in het kader van het open overleg heeft u uiteindelijk gekozen voor een eigen invulling van variant 2: zonder de mogelijkheid van bestuurlijk fusie (zie verslagen bestuurlijk overleggen, bijlage D3).	De varianten, zoals door GS beschreven, dateren van na het besluit van 14 juli 2020. Zoals gemeld bij aanvang van het Open Overleg hebben wij moeite met de variantenindeling zoals door GS gepresenteerd. Daarbij sluit de duiding 'wisselende arrangementen' variant 1 niet aan bij onze keuze. Wij streven naar een duurzaam partnerschap. Eea hebben wij uitvoerig verwoord in de (raadsbreed onderschreven) samenwerkingsstrategie.
10	Scherpenzeel wilde misschien ook nog wel iets opschuiven naar variant 2, maar als je een echt duurzame samenwerking wil, moet dat meer zijn dan alleen operationele taken, dan komen daar ook wat meer beleidsmatige taken bij, en zover was Scherpenzeel niet	<i>Onjuist, wij wilden juist richting structurele samenwerking inclusief beleidsmatige taken o.b.v. beleidscongruentie</i>	De beschreven variant 2 gaat uit van de mogelijkheid om (op enig moment) te komen tot een bestuurlijke fusie. In deze uitspraak is bedoeld te zeggen dat u niet bereid was in deze variant uiteindelijk toch tot een fusie te komen.	Wij hebben deze mogelijkheid op termijn nooit uitgesloten, maar hebben wel bezwaar gemaakt tegen bestuurlijke fusie als noodzakelijk / dwingend eindperspectief.

11	We hebben alle varianten serieus bekeken	<i>Variant 1 en 2 zijn pas in december voor het eerst toegelicht, aan onze verzoeken om te investeren in verder onderzoek en bouwen aan relatie (mediation) na het BO van 8 december is geen gehoor gegeven</i>	Vanaf het begin van het open overleg is er gewerkt aan de drie varianten en daarover gesproken in het bestuurlijk overleg. Uw college is daarbij pas in een later stadium aangeschoven. In de aanloop naar het aangekondigde moment van besluitvorming bleek er geen gezamenlijke opvatting bij de beide gemeenten te ontstaan over de te kiezen variant. Nader onderzoek of verder overleg had hierin naar onze mening geen verandering gegeven.	Uit de verslagen van de 2 bestuurlijke overleggen die wij niet hebben bijgewoond blijkt dat over de inhoud van deze varianten niet is gesproken voor 8 december. Wij betreuren de keuze van GS om – ondanks onze verzoeken – niet te investeren in verdere verkenning / overleg, en gepland vervolgoverleg te annuleren. Wij denken dat een andere uitkomst denkbaar was geweest.
12	Raad Scherpenzeel heeft aangegeven aangewezen te zijn op Barneveld	<i>Raad heeft zich hier nog nooit over uitgesproken, staat a.s. 11 maart as voor het eerst op de agenda</i>	In de brief geeft u aan dat de raad deze uitspraak over Barneveld niet gedaan heeft. Dit is juist, maar uw college heeft in het bestuurlijk overleg aangegeven te verwachten dat de gemeenteraad achter hun opvattingen zou staan. De door ons gedane uitspraak is dus gebaseerd op de uitlatingen van B&W.	In de raadsbreed vastgestelde samenwerkingsstrategie is Barneveld benoemd tot voorkeurspartner. De samenwerkingsstrategie beschrijft echter dat er ook andere opties zijn.
13	Barneveld heeft al ervaring met kernenbeleid en heeft aangegeven dit te willen doorontwikkelen / opnieuw vormgeven, is ook plus voor inwoners andere Barneveldse kernen – herhaald op 4 maart	<i>Barneveld heeft geen formeel kernenbeleid (ook al zijn kernen prima voorzien), Barneveld werd verrast door 3+ variant, besluit om door te ontwikkelen is nog niet formeel genomen voor zover ons bekend, in raadscommissie is aangedrongen op evaluatie)</i>	Deze uitspraak is gebaseerd op hetgeen B&W Barneveld in het bestuurlijk overleg hierover naar voren heeft gebracht, en op de acties die daarover inmiddels in gang zijn gezet waaronder de vaststelling door B&W van een bestuursopdracht ter zake. Uit de zienswijze van Barneveld zal het standpunt van de gemeenteraad naar verwachting nader duidelijk worden.	Zie antwoord 5. Onze zorg ten aanzien van de bereidheid hieraan mee te werken is gegroeid.
14	We hebben het kernenbeleid gelanceerd in goed overleg met de beide gemeentes, met name ook gemeente Barneveld	<i>Met ons nooit besproken. Barneveld heeft aangegeven dat dit voor hen als een verrassing kwam</i>	Zie reactie 13. Uit het participatietraject is ook duidelijk gebleken welke verwachtingen en wensen hierover in de gemeenschap van Scherpenzeel leven.	Zie antwoord 5. Uit het participatieverslag herkennen wij de behoefte aan zeggenschap. Garanties over de borging hiervan ontbreken nog.

15	Budgetrecht is aan gemeenteraad, maar ik proef bereidheid om een deel van het budget naar de betreffende dorpen / kernen te brengen. De raad moet bepalen hoeveel budget ze aan kernen beschikbaar stellen, of welke langjarige afspraken voor voorzieningen ze maken.	<i>Niet onderbouwd: op basis waarvan proeft GS deze bereidheid?</i>	Zie reacties 13 en 14.	Zie reacties 5, 13 en 14.
16	Ik hoop gaandeweg dit proces, tot aan het vaststellen van het herindelingsadvies, meer duidelijkheid komt over wat het kernenbeleid dan betekent, hoe het wordt uitgekristalliseerd	<i>Dat is aan de gemeenten, en daar kunnen de inwoners dan niks meer van vinden in hun zienswijzen</i>	Wij zijn voornemens om in het herindelingsadvies enkele mogelijke contouren te schetsen van het dorpenbeleid 2.0. Het herindelingsadvies valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie, daarna is het aan de gemeenten om het herindelingsvoorstel verder uit te werken, met als onderdeel het dorpenbeleid. Hierbij zullen de inwoners van de dorpen worden betrokken.	Wij zijn benieuwd naar het HA. Uiteindelijk is echter niet het advies van GS maar de bereidheid in Barneveld maatgevend.
17	Het kernenbeleid is zodanig dat je daar goede afspraken in maakt en dat kun je borgen in het herindelingsadvies. Het zou mooi zijn als dat lukt. Het lijkt me niet verstandig om je daar niet aan te houden.	<i>Vastleggen intenties in herindelingsadvies biedt geen waarborg. Nieuwe gemeenteraad kent bevoegdheden en / of budgetten toe c.q. maakt afspraken</i>	Zie reactie 16.	Uiteindelijk is niet het advies van GS maar de garanties van Barneveld maatgevend.
18	Maken ons over geen van beide gemeenten grote zorgen. Barneveld is meer een ontwikkelgemeente, ontwikkel woningbouw, bedrijventerreinen etc., Scherpenzeel is meer beheersgemeente.)	– herhaald op 4 maart <i>Onterecht frame gezien woningbouwplannen en bedrijventerreinontwikkeling Scherpenzeel</i>	Deze uitspraak is juist, wel is er een bandbreedte in de toepassing van beide begrippen.	Wij blijven ons verzetten tegen dit frame.

19	Met financieel toezicht kijken we of uitgaven nu echt nodig zijn. Belangrijk is dat er straks een herindelingsgemeente ontstaat die financieel gezond is. Bovendien betekent herverdeling gemeentefonds na herindeling voor Barneveld een plus van ca 1 mln op jaarbasis, voor Scherpenzeel 3,5 ton. Dit zijn hele belangrijke dingen en daarmee wordt die financiële positie alleen nog maar versterkt.	<i>Onjuist. Zie p. 16 herindelingscan. Barneveld gaat er per inwoner op achteruit –zie onderstaande tabel. Scherpenzeel gaat er fors op vooruit, maar zou dat ook als zelfstandige gemeente doen op basis van de meest recente inzichten t.a.v. herverdeling gemeentefonds</i> Tabel 9. Gevolgen algemene uitkering gemeentefonds <table border="1"> <thead> <tr> <th>Gemeente</th> <th>Huidige AU</th> <th>AU per inwoner</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gemeente Barneveld</td> <td>€ 82.877.742</td> <td>€ 1.430</td> </tr> <tr> <td>Gemeente Scherpenzeel</td> <td>€ 12.028.328</td> <td>€ 1.216</td> </tr> <tr> <td>Totaal gemeente Barneveld + gemeente Scherpenzeel</td> <td>€ 94.906.070</td> <td>€ 1.390</td> </tr> <tr> <td>Herindeling Barneveld-Scherpenzeel</td> <td>€ 94.567.714</td> <td>€ 1.294</td> </tr> <tr> <td>Verschiel</td> <td>-/- € 338.356</td> <td>-/- 6,357%</td> </tr> </tbody> </table> bron: opgave inschatting financiële effecten herindeling ministerie BZK (2020).	Gemeente	Huidige AU	AU per inwoner	Gemeente Barneveld	€ 82.877.742	€ 1.430	Gemeente Scherpenzeel	€ 12.028.328	€ 1.216	Totaal gemeente Barneveld + gemeente Scherpenzeel	€ 94.906.070	€ 1.390	Herindeling Barneveld-Scherpenzeel	€ 94.567.714	€ 1.294	Verschiel	-/- € 338.356	-/- 6,357%	Er zijn 2 zaken die spelen rondom de algemene uitkering van het gemeentefonds: 1. De algemene uitkering zoals die berekend is voor de nieuw te vormen gemeente op basis van de door BZK aangeleverde cijfers. Dit betreft dan het bedrag zoals weergegeven in de herindelingscan (de tabel op blz 16). 2. Er loopt momenteel een traject voor de totale algemene uitkering van het gemeentefonds voor alle gemeenten in Nederland. Het voorstel is om deze te gaan herverdelen. Bij het voorstel (dat in februari 2021 is gepubliceerd) ontstaan er verschillen t.o.v. de huidige verdeling. Er zijn gemeenten die er op vooruit gaan (voordeelgemeenten) en die er op achteruitgaan (nadeelgemeenten). Het totaal te verdelen bedrag wordt vooralsnog niet groter, alleen anders verdeeld. Zowel Barneveld als Scherpenzeel zijn voordeelgemeenten. Tijdens de webinar werd het 2e punt bedoeld. Vooralsnog zijn de positieve herverdeeleeffecten voor Barneveld bijna € 2 mln en voor Scherpenzeel ruim € 4,5 ton. Dit moet echter nog worden vastgesteld.	De positieve herverdeeleeffecten per inwoners zijn groter bij zelfstandigheid dan bij herindeling. Ons punt blijft dus overeind.
Gemeente	Huidige AU	AU per inwoner																				
Gemeente Barneveld	€ 82.877.742	€ 1.430																				
Gemeente Scherpenzeel	€ 12.028.328	€ 1.216																				
Totaal gemeente Barneveld + gemeente Scherpenzeel	€ 94.906.070	€ 1.390																				
Herindeling Barneveld-Scherpenzeel	€ 94.567.714	€ 1.294																				
Verschiel	-/- € 338.356	-/- 6,357%																				
20	Bovendien heeft Barneveld nog een forse belastingcapaciteit	<i>Wat is fors? opvallend verschil in waarde-oordeel tav (mogelijke) OZB verhoging in Barneveld tov Scherpenzeel</i>	Zoals in de herindelingscan terug te vinden is, is de onbenutte belastingcapaciteit voor Barneveld nog € 7,8 mln en voor Scherpenzeel nog € 0,1 mln. Een onbenutte belastingcapaciteit van € 7,8 mln is in onze ogen fors. Daar zitten nog volop mogelijkheden om die te verhogen indien nodig en daartoe wordt besloten.	Het verschil in waarde-oordeel ten aanzien van onze keuze blijft opmerkelijk.																		
21	Het loopt al sinds 2011 met Scherpenzeel, moeten samenwerkingspartners zoeken, mogelijk wel een fusie. Daar is een kink in de kabel gekomen, toen wilde men ineens zelfstandig verder	<i>Na stopzetting RSW-fusie in Eerste Kamer is zelfstandigheid altijd uitgangspunt geweest voor Scherpenzeel. Dit is o.a. erkend in Gelderse Bestuurscan Scherpenzeel 2015, in verslag werkbezoek CdK 2016, Coalitieakkoord 2018, Toekomstvisie 2030 dd 2019</i>	De Toekomstvisie (Berenschot, 2018) en het onderzoek Zelfbewust Scherpenzeel (Seinstra van de Laar, 2019) waren mede gericht op de bestuurlijke toekomst. De rapportages wijzen ook op het belang van samenwerking en mogelijke fusie. Eind 2020 is door uw Raad gekozen voor zelfstandigheid met wisselende samenwerkingsarrangementen; dit scenario werd uitgewerkt in de Kadernota, die door de Raad in mei 2020 is vastgesteld.	Ons punt, dat de raad van Scherpenzeel al die tijd consistent is geweest in haar autonome keuzes, blijft overeind.																		

22	We hebben Scherpenzeel juist de mogelijkheid gegeven om naast zelfstandigheid ook andere oplossingen te onderzoeken, en dan komt Barneveld nadrukkelijk om de hoek, maar men heeft dat scenario niet verder uitgezocht	<i>Ambtelijke samenwerking is integraal onderdeel zelfstandige koers; bestuurlijke fusie is onderzocht in Stuurgroepproces en in Spiegel mei 2020 – maar GS heeft onze analyses nooit willen bespreken/agenderen/onderzoeken. Dit staat nog los van de vraag of wij voldoende de kans hebben gehad om zelf orde op zaken te kunnen stellen sinds juli '19, wij zijn van mening dat die orde op zaken er wel is, zie BMC rapport</i>	In de in 2019 en 2020 door u uitgevoerde onderzoeken zijn het scenario fusie met Barneveld en zelfstandigheid niet gelijkwaardig en evenwichtig naast elkaar gezet. Dit standpunt hebben wij zowel in november 2019 als in juni 2020 onderbouwd onder uw aandacht gebracht.	Zie antwoorden onder 3. Overeind blijft bovendien het tweede deel van ons commentaar: Scherpenzeel heeft sinds juli '19 de kans gekregen, en benut
23	Gelukkig zit Scherpenzeel nu wel aan tafel met Barneveld om de eerste stappen te zetten op weg naar die mogelijke fusie	<i>Framing, Scherpenzeel heeft nadrukkelijk aangegeven te streven naar zelfstandigheid maar net als andere gemeenten samenwerkt waar nodig of gewenst.</i>	Het gaat in deze uitspraak niet over uw motieven, maar over de verwachtingen waartoe deze gesprekken op termijn zouden kunnen leiden.	Antwoord is veelzeggend.
24	Binnen de arhi-procedure hebben we zowel bestuurlijk als ambtelijk gesprekken gevoerd met alle gemeenten in de regio. Alleen Barneveld kwam in beeld voor een duurzame, structurele, goede oplossing omdat de andere gemeenten, met name de Utrechtse, op geen enkele manier met een herindeling aan de slag wilden. En dan houdt het op.	<i>Er zijn ook andere duurzame oplossingen dan alleen herindeling.</i>	Dit blijkt duidelijk uit de verslagen van de gevoerde gesprekken in het kader van het consultatieproces (Bijlage D4 herindelingsontwerp.)	Het blijft stuitend dat enkel herindeling een oplossing is voor GS.

25	Scherpenzeel wilde misschien ook nog wel iets opschuiven naar variant 2, maar dan alleen operationele taken, en daarvan concludeerde Barneveld dat dan de uitgangspunten te veel verschilden.	<i>Onjuist, wij wilden juist richting structurele samenwerking obv beleidscongruentie.</i>	Deze uitspraak beoogt aan te geven dat Barneveld als perceptie had dat u niet echt wilde investeren in vergaande samenwerking, omdat een zo groot mogelijke zelfstandigheid als uitgangspunt werd genomen. De formulering kan wel aanleiding geven tot het misverstand dat u alleen operationele taken in samenwerking wilden brengen. Dat is zo niet bedoeld.	Juist vanwege de miscommunicatie / onjuiste perceptie vanuit Barneveld was aanvullend overleg zinvol geweest. GS heeft hier niet voor gekozen.
26	Het dorpenbeleid zou je mooi kunnen laten toetsen door Kieskompas dus dat gaan we doen	<i>Het dorpenbeleid moet nog worden uitgekristalliseerd, en inwoners kunnen daar ihkv zienswijzen-procedure – het laatste moment waarop zij formeel hun mening kunnen kenbaar maken ihkv wet Arhi – dan niets meer van vinden</i>	Het principe van een versterkt dorpenbeleid (variant 3 -plus) zal worden getoetst in het Kieskompas onderzoek dat binnenkort plaatsvindt.	Het Kieskompas onderzoek is reeds gehouden. Hierin geen verdere duiding van het (principe van) dorpenbeleid.
27	(Nav vraag Telegraaf-artikel over Haren en Ten Boer - lastenstijging na herindeling:) Is niet te vergelijken. Inwoners van Scherpenzeel zijn duurder uit bij zelfstandigheid. Ambt. vult aan: in huidige situatie is er al een verschil tussen Scherpenzeel en Barneveld. Toekomstprognose geeft stijging OZB in geval van zelfstandigheid, bij gelijktrekken tarieven is herindeling in het voordeel van Scherpenzeel.	<i>Framing / onvolledig omdat nog niet bekend is hoe Barneveld meerjarenperspectief sluitend gaat maken. In tegenspraak met uitspraak aan einde webinar over OZB ruimte 7,8 mln</i>	Deze uitspraak is gebaseerd op de herindelingscan (Bijlage B Herindelingsontwerp).	De herindelingscan is op dit punt dus onvolledig.
28	Je ziet dat bij samenwerking een aantal kosten dubbelop moet worden betaald. Ook in het geval van Scherpenzeel is samenwerking duurder dan herindeling	<i>Samenwerking is niet uitgewerkt laat staan doorgerekend in de herindelingscan c.q. variantenanalyse</i>	De uitspraak is gebaseerd op het Brondocument (Bijlage D4 bij herindelingsontwerp), waarin een globale financiële onderbouwing is opgenomen.	Deze globale onderbouwing wordt niet onderbouwd. Uit recent onderzoek (COELO, 2021) blijkt dat in de praktijk samenwerking goedkoper en effectiever is dan herindelen.

29	Rozendaal heeft een intensieve samenwerking met Rheden en focust niet op zelfstandig. Scherpenzeel focust wel op zelfstandigheid, maar maakt nu wel een voorzichtige beweging	<i>Samenwerking is integraal onderdeel van zelfstandige koers</i>	De gemeente Rozendaal heeft gekozen voor een bijna volledige ambtelijke fusie met de gemeente Rheden. Dit is een keuze voor duurzaam partnerschap, die onomkeerbaar is en die in een vervolgstap ook kan leiden tot bestuurlijke fusie.	Het is ons niet zozeer om de situatie in Rozendaal te doen als wel om de miskennis van de intenties van Scherpenzeel ten aanzien van duurzame samenwerking.
30	Mag een overheid de andere overheid dwingen? Dit is wel een heel uitzonderlijke situatie. Als een gemeente al 15-20 jaar bezig is met te kijken welke kant willen we op, dan is het gerechtvaardigd dat we een stap zetten.	<i>Al 20 jaar zelfstandige koers, sinds juli 2019 gebleken is dat bestuurskracht moet worden versterkt – oa organisatie – zijn we daarmee fullswing aan de slag gegaan</i>	In het herindelingsontwerp (hoofdstuk 3) is beschreven hoe Scherpenzeel vanaf het moment van de inzet op fusie met Renswoude en Woudenberg (2007) bezig is geweest met vragen van bestuurskracht, zelfstandigheid en samenwerking. In 2019 en 2020 heeft dit geleid tot vergaande besluiten naar aanleiding waarvan wij hebben besloten het instrumentarium van de Wet Arhi in te zetten.	Feit blijft dat de evidente bestuurskrachtverbetering sinds 2019 (rapport BMC) wordt genegeerd.
31	We willen voorkomen dat er een gemeente door het ijs zakt, zoals we dat nu verwachten	<i>Waarop gebaseerd?</i>	In het afwegingsdocument (Bijlage D4 herindelingsontwerp) is aangegeven hoe in het algemeen de ontwikkeling van kleine gemeenten leidt tot de noodzaak tot vergaande samenwerking en fusie, hetgeen in vrijwel alle gevallen in Nederland ook gebeurt. In de onderbouwing van het oordeel over de Kadernota hebben wij al in juni 2020 aangegeven waarom de keuzes van uw raad naar onze mening niet leiden tot een duurzaam bestuurskrachtige gemeente.	Op 10 maart jl. heeft GS, na een vraag hierover uit PS, toegegeven dat de provincie niet kan voorspellen of, en op welke termijn Scherpenzeel 'door het ijs zakt'. Op p. 35 van het herindelingsontwerp staat voorts: <i>Het voornemen tot herindeling wordt niet ingegeven door een acute financiële noodzaak voor Scherpenzeel en/of Barneveld.</i>
32	(Nav vraag over garanties in bestuursakkoord vooraf aan herindeling) Op grond van mijn Rijksheerrol houd ik toezicht op gemeentes. Als gemeentes zich niet houden aan afspraken zal ik een vingertje opsteken	<i>Rijksheer kan zich niet mengen in autonome taken / bevoegdheden gemeenteraad op grond van gemeentewet</i>	U stelt dat de Rijksheer zich niet kan mengen in autonome bevoegdheden van de gemeenteraad op grond van gemeentewet. In de webinar over het herindelingsontwerp heeft de commissaris verwezen naar zijn rol op grond van artikel 3 van de ambtsinstructie om bezoeken aan gemeenten te brengen en van zijn bevindingen verslag uit te brengen aan de minister van BZK. Daarnaast heeft ons college de wettelijke taak om toe te zien of gemeenten structureel in staat zijn hun taken uit te voeren en daarbij de financiën op orde hebben.	Beiden zijn correct.

2. Scherpenzeel dekt structurele (personeels-) uitgaven met incidentele middelen uit nog niet gerealiseerde woningbouwopbrengsten

In dit antwoord zijn 2 zaken van belang: de zogenaamde flexibele personele schil en geraamde woningbouwopbrengsten.

Flexibele schil/projectorganisatie

In het SVDL rapport wordt onderscheid gemaakt in personele uitbreiding om de basis op orde te brengen (beheergemeente) en personeel benodigd voor het realiseren van extra ambities (ontwikkelgemeente). Voor het op orde brengen van de basis is een personele uitbreiding voorzien en inmiddels gerealiseerd van € 1.150.00 structureel (14 fte). Deze formatie-uitbreiding is, conform de afspraken met de provincie, structureel gedekt in de begroting 2021-2024 vanaf 2022. Tevens staat er in deze zelfde begroting vanaf 2023 een structureel gedekt bedrag à € 250.000 voor het realiseren van de ambities.

Dit bovenstaande is volledig (vanaf 2022) structureel in de begroting verwerkt en staat daarmee los van de genoemde "Flexibele Schil". Zoals in het vorig jaar toegezonden memo (zie bijlage) uiteengezet is deze flexibele schil, wellicht beter te hernoemen in "Projectorganisatie", een methode om zowel vaste loonkosten als projectmatige inhuur toe te schrijven aan de verschillende (investerings-)projecten. De methode is volledig conform de BBV en is daarnaast ook geen dekking van structurele lasten met incidentele middelen. "*Bij een structurele raming van incidentele lasten is er sprake van structurele lasten*" (p.10, Notitie incidentele baten en lasten, Commissie BBV, 2018).

Wat de Gemeente Scherpenzeel met deze post à € 450.000 per jaar voor ogen heeft is dat we vanaf 2022 de benodigde capaciteit die bij de verschillende projecten hoort ook uit die projecten financieren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de op pagina 31 van de Kadernota 2021-2024 genoemde projecten als Omgevingswet, grootschalige ICT-vernieuwing, herijking dienstverlening, transities in het sociaal domein, nieuwbouwprojecten, Centrumplan.

Vanaf 2022 zal er dus vanuit een projectorganisatie gewerkt gaan worden waar bij aanvang van het project een raming van de benodigde uren opgesteld zal worden, welke ook integraal onderdeel zal zijn van de bijbehorende kredietaanvraag. Dekking voor deze projecten kan bijvoorbeeld enerzijds de resultaten zijn van de geplande nieuwbouwprojecten (grondexploitaties), maar voor (investerings-)projecten kan dat anderzijds ook een reserve zijn.

We hanteren hierbij de volgende reguliere systematiek: "*Een (grote) investering leidt structureel tot kapitaallasten (rente en afschrijving)*" (p.6, Notitie incidentele baten en lasten). "*Wanneer de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten wordt gevormd voor dekking van de kapitaallasten van een geactiveerde investering, is de dekking van de kapitaallasten structureel geregeld.*" (p.9, Notitie incidentele baten en lasten). Indien er geen sprake is van dekking van kapitaallasten uit een bestemmingsreserve worden deze opgenomen in het structurele begrotingssaldo.

Op deze wijze worden de benodigde uren voor de projecten toegeschreven aan de projecten en daar ook zo uit gefinancierd. De basisdienstverlening is daarnaast dus gewaarborgd omdat de basis op orde formatie structureel is gedekt en los staat van de "Flexibele Schil".

Winstneming Grondexploitaties

Het BBV schrijft op basis van de Notitie Grondbeleid 2019 op pagina 50 d.m.v. de volgende stellige uitspraak voor:

Stellige uitspraak (verduidelijkt omdat deze in lijn is met aanbeveling C uit 2016 alsmede met de notitie tussentijds winst nemen (POC-methode) uit 2018)

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- 1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én**
- 2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én**
- 3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).**

De Gemeente Scherpenzeel voert op basis van deze stellige uitspraak de POC methode uit. Deze methode heeft er toe geleid dat wij in 2019 de eerste tussentijdse winst hebben genomen op het project Akkerwinde à € 2.425.386.

Conform de, door de raad gestelde kaders, vloeien tussentijdse winsten naar de bestemmingsreserve Grondexploitatie. In de Kadenota 2021-2024 staat op pagina 70 bij toelichting van de voeding van deze reserve: *“Positieve exploitatieresultaten van grondexploitatiecomplexen”*.

Dit vloeit naar deze specifieke bestemmingsreserve in het kader van het voorzichtigheidsbeginsel. Enerzijds om eventuele bewegingen in de POC-methode op te kunnen vangen, anderzijds voor het afdekken van de risico's rondom projecten, welke eventueel niet te dekken zijn uit de te verwachte toekomstige winsten.

Pas wanneer er voldoende in deze bestemmingsreserve zit om bovenstaande op te vangen kan er een restantbedrag vrij toegewezen worden. Dit betreft een bevoegdheid van de raad en is bijvoorbeeld bij de begroting 2021-2024 ingezet ter aanvulling van de Algemene Reserve.

Het uitvoeren van tussentijdse winstnemingen is daarmee in Scherpenzeel dus volledig in lijn met de BBV, waarin wij bovendien het voorzichtigheidsbeginsel verder doortrekken door de winsten niet direct in de algemene middelen te laten landen, maar deze eerst 'parkeren' in de bestemmingsreserve.

Relatie winstnemingen & incidentele schil

Pas wanneer er een raadsbesluit genomen wordt om een dekkingsreserve voor een investeringsproject in te rechten kan het zijn dat deze investering, inclusief de toe te wijzen uren, gedekt wordt d.m.v. de winsten van de grondexploitaties. Dat is de enige mogelijkheid om een link te leggen tussen de winsten uit de grondexploitaties en de "Flexibele Schil". Dit natuurlijk buiten de toe te wijzen uren aan de grondexploitatie (als onderdeel van de "Flexibele Schil") die daarmee de winst van een grondexploitatie drukt.

Tijdens de beeldvormende vergadering in Provinciale Staten over het herindelingsontwerp op 14 april werden door gedeputeerde Markink op twee onderwerpen antwoorden gegeven die volgens Scherpenzeel niet in overeenstemming zijn met de feiten. Het betreft:

1. Scherpenzeel levert onvoldoende ambtelijke inzet in de regio.

Gedeputeerde Markink geeft aan dat de ambtelijke inzet in de regio (RFV) ook eind 2020 te beperkt is en Scherpenzeel onvoldoende inzet levert.

Navraag bij o.a. de directeur van de regio Foodvalley de heer Droog levert op dat dit niet het beeld is dat leeft hem of de collega's dan wel de voorzitter van het bestuur van RFV. Scherpenzeel levert net als de andere deelnemende gemeenten de afgesproken ambtelijke inzet op de verschillende dossiers en in de overleggrema.

En dit is ook niet hetgeen men volgens hem gezegd heeft over de ambtelijke inzet van Scherpenzeel in de verkennende gesprekken over dit onderwerp met de provincie.

In de **verslagen** van de bestuurlijke overleggen van de provincie met RFV over dit onderwerp zijn de volgende teksten te vinden over de ambtelijke inzet van Scherpenzeel.

Verslag 23-11-2020 van gesprek met bestuur regio Foodvalley, pagina 1: "het bestuur van de regio Foodvalley neemt waar dat de vertegenwoordigers van de gemeente Scherpenzeel zich nadrukkelijker manifesteren in de diverse regionale overleggen de afgelopen maanden".

Provinciale Verkenning bestuurskracht **27 mei 2020** pagina 3/4:

De inhoudelijke rol en positie van Scherpenzeel in de uitvoering van deze strategische agenda is vooral zichtbaar op de dossiers: regionale woningbouwprogrammering, regionaal programma werklocaties en regionale energietransitie.

In het algemeen komt naar voren dat Scherpenzeel een loyale en betrokken, doch een begrijpelijkerwijs bescheiden bestuurlijke, ambtelijk een financiële rol vervult binnen het samenwerkingsverband met nadruk op bovenstaande dossiers.

Pag 9: "Daarnaast draait Scherpenzeel mee in de reguliere beleidsafstemming, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Dit gaat overwegend goed. Al kan Scherpenzeel niet bij alle gremia aansluiten vanwege de beperkte beschikbaarheid van ambtelijke capaciteit. Dit geldt echter ook voor een aantal andere gemeenten".

Onze perceptie is de volgende:

De ambtelijke inzet in de regio is het afgelopen 2 jaar geïntensiveerd. Door uitbreiding van capaciteit worden regionale bestuurlijke overleggen nu standaard voorzien van ambtelijke voorbereiding. De gemeente levert op dit moment ambtelijke bijdragen aan diverse regionale tafels, ook in de vorm van (deel)trekkersrollen zoals RES en RES Warmte, Jeugdhulp en Regionale Woonagenda. Daarnaast hebben Scherpenzeelse medewerkers een proactieve rol vervuld in de totstandkoming van de financiële structuur en meetbare strategische agenda, de nieuwe governance structuur en actieve ondersteuning geleverd tav een WOB-verzoek aan alle RFV gemeenten. De gemeentesecretaris vervult sinds kort het ambtelijk opdrachtgeverschap voor de jeugdhulp regio.

2. Scherpenzeel dekt structurele (personeels-) uitgaven met incidentele middelen uit nog niet gerealiseerde woningbouwopbrengsten